

ආර්ථික විද්‍යාව

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ විභාගය

සඳහා විෂයානුබද්ධ පුනරීක්ෂණ සංවිතය

12. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ව්‍යුහය සහ ප්‍රතිපත්ති

ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු

1.

(i) -අපනයන තරහකාරිත්වය හා අපනයන විවිධාංගීකරණය මගින් ලෝක වෙළෙඳපොළ තුළ පුළුල් කොටසක් අත්පත් කර ගැනීම.

- ගෙවුම් ශේෂ ගැටළු විසඳා ගැනීම
- විදේශ විනිමය ගැටළු අඩු කර ගැනීම
- විදේශ ආයෝජන පුළුල් කර ගැනීම
- සේවා නියුක්තිය ඉහළ දැමීම.

(ii) -රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණයේ පැවති අඩුපාඩු හේතුවෙන් ආනයන ආදේශන කර්මාන්ත අකාර්යක්ෂම බවට පත්වී රාජ්‍ය වියදම් ඉහළ යාම.

- කර්මාන්තවල නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ඉහළ ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම ක්‍රම භාවිතය හේතුවෙන්, සේවා නියුක්ති අවස්ථා අඩු වීම.
- අවශ්‍ය නිමැවුම් මට්ටමට ලඟා වීමට අවශ්‍ය සම්පත් ලබා ගැනීමේ දුෂ්කරතා පැවතීම.
- භාණ්ඩවල ගුණාත්මක බවේ අඩුකම හා පිරිවැය ඉහළ යාම.
- තීරණ ගැනීමේදී නිලධාරීවාදය ක්‍රියාත්මක වීම.

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ 1977 කාලය දක්වා පැවති අභ්‍යන්තරව ලෝග්‍ය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වෙනුවට විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දීම සිදු විය. එවිට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යටතේ රාජ්‍ය කාර්යභාරය සීමා වූ අතර විදේශ වෙළෙඳාම හා සම්බන්ධව පැවති සීමාවන් ඉවත් කෙරුණි.

- ඒ සඳහා විදේශ වෙළෙඳාමේ නීතිරීති සංරෝධක ලිහිල් කිරීම දැඩි පාලනය යටතේ පැවති ආනයන වෙළෙඳාම වෙනුවට සරල තීරු බදු ක්‍රමයක් යටතට ගෙන ඒම.
- ස්ථාවර හා බහුවිධ විනිමය අනුපාතය වෙනුවට නම්‍ය විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම.
- ආර්ථික කටයුතු සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ මැදිහත්වීම අඩුකොට පෞද්ගලික අංශයට ඉඩ ප්‍රස්ථා පුළුල් කිරීම.
- බදු සහන , බදු විරාම ලබා දීම.
- නිර්බාධකරණ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල හා ලෝක බැංකුව විසින් පූර්ණ අනුග්‍රහය රජයට ලබා දීම.

(iv) -පාවෙන පාලිත විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් බිහිවීම.

- ඒ අනුව 46%කින් ඩොලරයට සාපේක්ෂව විනිමය අනුපාතය අවප්‍රමාණය කරන ලදී.
- 1978 – 1982 අතර කාලය තුළ ප්‍රසංසනීය ලෙස ආර්ථික වෘද්ධිය ඉහළ යාම හා ව්‍යුහාත්මක පරිවර්තනයක් ඇති වීම.(2.9% සිට 6% දක්වා)
- ආයෝජන අනුපාතය 1977 – 1982 කාලය තුළ 16% -30% දක්වා වර්ධනය විය.
- සේවා නියුක්තිය ඉහළ යාම.
- 1985 වන විට කාර්මික අපනයන 40% දක්වා ද 1995 වන විට 75% දක්වා ද ඉහළ යන ලදී.
- ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික අපනයන මත රඳා පැවති ප්‍රමාණය පහළ යාම.

2.

(i) ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන හා හුවමාරු ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම කිරීම හා ජනතාවගේ ජීවන තත්වය ඉහළ නැංවීමට නැතහොත් පහසු කිරීමට උපකාර වන ප්‍රාග්ධනය යටිතල පහසුකම් වශයෙන් හඳුන්වයි.

-යටිතල පහසුකම් කොටස් 2ක් යටතේ වර්ග කළ හැක.

- ආර්ථික යටිතල පහසුකම් - මහාමාර්ග , වරාය
- සමාජ යටිතල පහසුකම් - පාසැල් , රෝහල්

(ii) - ඵලදායීතාව ඉහළ යාම.

- ආර්ථික වෘද්ධිය වේගවත් වීම.
- ආයෝජන ඉහළ නංවා ගැනීමට උපකාරී වීම.
- කළමනාකරණය හා සම්බන්ධීකරණය කාර්යක්ෂම වීම.
- නිෂ්පාදකයන්ගේ පිරිවැය අඩු වීම.
- ජනතාවගේ ජීවන තත්වය වැඩි දියුණු වීම.

(iii) - රජයේ දස අඩුරුදු දැක්ම සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුව

-යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පුද්ගලික අංශයේ දායකත්වය ලබා ගැනීම.

(B,O,T)

- උදා:-හම්බන්තොට වරාය සංකීර්ණය
- කෙරවලපිටිය ගල්අඟුරු බලාගාරය
- මහ කොළඹ ජල ප්‍රවාහන පද්ධතිය
- රන්දොර ජාතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ප්‍රවේශය

(iv) රාජ්‍ය අංශය හා පෞද්ගලික අංශය යන දෙපාර්ශවයම එක් වී තමන්ට වඩාත් හොඳින් කළ හැකි කාර්යයන් සඳහා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැංවීම වේ.

-රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්වයේ වැදගත්කම් වනුයේ

- මෙවැනි ව්‍යාපෘති වලදී කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ බැවින් රාජ්‍ය මූල්‍යයට වාසිදායක වේ. ඒ තුළින් අයවැය හිඟය අඩු කර ගැනීමට හැකියාව ලබා ගත හැක.
- ව්‍යාපෘති කල්තබා නිම කිරීම වෙනුවෙන් ප්‍රසාද දීමනා ලබා දෙන විට ඒවායෙහි කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ යයි.
- ව්‍යාපෘති මෙහෙයවීමේදී හා ක්‍රියාවට නැංවීමේදී දැරිය යුතු අවදානම් පෞද්ගලික අංශයට පැවරීමේ හැකියාව ලැබේ. (පිරිවැය පාලනය කිරීමේ අත්දැකීම් හා පළපුරුද්ද ඇති)
- ව්‍යාපෘති සඳහා නවාය ක්‍රමවේද යොදා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසේ.
- ව්‍යාපෘති නිම කිරීමේ කාලය වේගවත් කර ගැනීමේ හැකියාව ලැබේ.
- පෞද්ගලික අංශයේ සහාය හේතුවෙන් රජයේ අරමුදල් වඩා කාර්යක්ෂම ලෙස වැය කිරීමට ඉඩ ලැබේ.
- රාජ්‍ය වියදම් පහළ යන බැවින් ජනතාව මත පතිත වන ඉහළ බදුබර අඩු විය හැක.

3.

(i)

වර්ෂය	2020
කෘෂි අංශය	7.0
කාර්මික අංශය	25.5
සේවා අංශය	58.7

- ශ්‍රී ලංකාවේ 1977 වන විට කෘෂි අංශයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිත දායකත්වය ඉහළම අගයක් ලබා දුන් අතර එය 31.9 ක් පමණ වූ අතර 2020 වන විට 7.0% දක්වා අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි.
- කාර්මික අංශයේ දායකත්වය 2020 වන විට 25.5% දක්වා වර්ධනය වී ඇති අතර 1977 වර්ෂ වලදී 14% පමණ විය.
- සේවා අංශය 1977 වර්ෂය වන විට දායකත්වය 41% පමණ වූ අතර එය 2020 වන විට 58.7% ක් දක්වා ඉහළ අගයක් පෙන්නුම් කරයි.
ඉහත සංඛ්‍යා දත්ත සැසඳීමෙන් පෙනී යන ප්‍රධාන කරුණ වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය ඉතා පහළ අගයකට පත් වී ඇති බවයි. එමෙන්ම කාර්මික අංශයේ දායකත්වය ඉහළ ගොස් ඇති බව පැහැදිලි වේ.

(ii) - කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය 7.0 වන අතර ඒ තුළ ඉහළ දායකත්වය ධීවර කර්මාන්තය -1.0 කි.

කර්මාන්ත අංශයේ දායකත්වය 25.5 වන අතර ඒ තුළ ඉහළ දායකත්වය නිෂ්පාදන කර්මාන්ත -15.5 කි.
-සේවා අංශයේ ඉහළ දායකත්වය 58.7 වන අතර ඒ තුළ ඉහළ දායකත්වය වෙළෙඳාම , ප්‍රවාහන සේවාවන් , නවාතැන් සැපයීම හා ආහාර පාන සැපයීමේ සේවාවන් - 22.7% කි.

(iii)

වර්ෂය	2016	2017	2018	2019	2020
ආර්ථික වර්ධන අනුපාතය	4.5	3.6	3.3	2.3	-3.6

වර්ධන අනුපාතය පහළ යාමට බලපා ඇති හේතු වනුයේ,

- ආර්ථිකයේ පැවති උද්ධමන තත්වය
- 2019 වසරේ පැවති පාස්කු ප්‍රහාර වල බලපෑම්
- විරැකියා අනුපාතය ඉහළ යාම. (2009 ට පසු 5.5% දක්වා ඉහළ යාම)
- කොවිඩ් වසංගත තත්වය හේතුවෙන් නිෂ්පාදන මට්ටම් පහළ යාම, එනම් ඉදිකිරීම්, ප්‍රවාහන, සංචාරක ව්‍යාපාර අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමේ නොහැකියාව මෙයට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුවක් විය.
- ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළෙඳ පාර්ශවකාර රටවල ඇති වූ අහිතකර තත්වයන්

(iv) කෘෂි අංශය වර්ධනය සඳහා

- කෘෂිකාර්මික නවීකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- කෘෂි වාරි සංවර්ධන වැඩසටහන් පළාත් රක් තුල ක්‍රියාවට නැංවීම.
- කෘෂි නිෂ්පාදන ආරක්ෂා කිරීමට උෂ්ණත්වය පාලනය කල හැකි ගබඩා සංකීර්ණ ස්ථානගත කිරීම.
- කෘෂි උවදුරු සඳහා (අවදානම්) මුහුණ දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම.

කාර්මික අංශයේ වර්ධනය සඳහා

- අධි යන්ත්‍ර සූත්‍ර ආනයනය වෙනුවෙන් පනවා තිබූ වරාය හා ගුවන්තොටුපොළ සංවර්ධන බද්දෙන් 75% සහනයක් ලබා දීම.
- අපනයන සැකසුම් කලාප සංවර්ධනය
- විශේෂ කාර්මික පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

සේවා අංශයේ වර්ධනය සඳහා

- මූල්‍ය සේවා කටයුතු වල ඉහළ වර්ධනය
- තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම ඉහළ යාම.
- සංචාරක කර්මාන්තය හේතුවෙන් නවාතැන් හා ආහාර සැපයීම් සේවා ඉහළ යාම.

4.

- (i).
  - ආර්ථිකයේ විරැකියා අනුපාතය පහළ දැමිය හැකි වීම.
  - පුද්ගලයින්ගේ ආදායම් ඉහළ යාම.
  - දිරිඳුතාව පහළ යාමට ඉවහල් වීම.
  - විදේශ ඉපයීම් වර්ධනය වීම.
  - ගෙවුම් ශේෂ ගැටළු වලට ප්‍රබල විසඳුමක් වීම.
  - විදේශ වත්කම් ඉහළ යාම.
  - මුදලේ විදේශ අගය ශක්තිමත් වීම.

- (ii).
  - ශ්‍රම සංක්‍රමණික සේවකයින් හා ඔවුන්ගේ පවුල් සවිබල ගැන්වීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - නීති විරෝධී ලෙස විදේශ රැකියා වෙත යොමු කරන්නන් වෙනුවෙන් නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - සංක්‍රමණිකයන් වෙනුවෙන් රක්ෂණ ආවරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - සංක්‍රමණික සේවකයින්ගේ දරුවන්ට ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම.
  - විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය මගින් සෑම පළාතකම සංක්‍රමණික මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම.

- (iii)
  - 2017 – 2020 සඳහා නව සංචාරක උපාය මාර්ග සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - ප්‍රචාරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - අන්තර්ජාලය පදනම් කරගත් ප්‍රවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීම.
  - නව ජීවිතාරක්ෂණ ඒකක පිහිටුවීම.
  - නව ගුවන් සේවා, මඟී නෞකා සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
  - ජංගම සංචාරක පොලිස් කොට්ඨාශ පිහිටුවීම.

- (iv) ආර්ථිකය තුළ අඩු සංවර්ධනයක් සහිත ප්‍රදේශ සංවර්ධනය සඳහා සහාය ලබා දීම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය වශයෙන් හඳුන්වයි. ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග හා ඉලක්ක එකිනෙකට වෙනස්වේ.
  - ආර්ථිකයේ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් විෂමතා ඇති වීමට බලපාන සාධක වනුයේ,
    - දියුණු තාක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා නොකිරීම.
    - නිලධාරිවාදය (රාජ්‍ය)
    - දේශපාලන අස්ථාවරඛව
    - වෘත්තීමය දැනුම හා පුහුණුව ලබා ගැනීමේ ඇති දුෂ්කරතා
    - පාරිසරික හේතු
    - දේශපාලන පක්ෂපාතී බව
  - ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයේ වැදගත්කම වනුයේ,
    - යටිතල පහසුකම් ඉහළ යාම.
    - සේවා නියුක්තිය ඉහළ යාම.
    - දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ යාම.
    - නවෝත්පාදන දිරිගැන්වීම.
    - කුඩා කර්මාන්ත සංවර්ධනය
    - ව්‍යවසායකයන් දිරිමත් වීම.
    - ජීවන තත්වය ඉහළ යාමට ඉවහල් වීම.

5.

- (i) ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට මෙතෙක් මුහුණ පෑමට සිදුවී ඇති දේශීය සිදුවීම් වන්නේ
  - පාස්කු ප්‍රහාරය
  - 2004 වසරේ සුනාමි තත්වය
  - ගංවතුර හා නාය යෑම්
  - වරින්වර ඇති වූ නියඟ තත්වයන්
  - කෘමි උවදුරු (සේනා දළඹු වසංගතය)
  - වන සතුන්ගෙන් සිදු වන හානි
  - කොවිඩ් වසංගතය
  - දේශපාලන ගැටළු

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට බලපෑ ගෝලීය සිදුවීම්

- ආසියාතික මූල්‍ය අර්බුදය
- යුරෝපා ආර්ථික අර්බුදය
- ගෝලීය ආර්ථිකයේ රටවල් අතර ඇතිවූ අර්බුද
- ලෝක ආහාර අර්බුදය
- විවිධ කලාපවල ඇති වූ ස්වභාවික උපද්‍රව
- ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම.

(ii) බලපෑම් ඵල්ල කරන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් වනුයේ,

සමස්ත නිෂ්පාදනය, සේවා නියුක්තිය, පොදු මිල මට්ටම, පොළී අනුපාතය, ගෙවුම් ශේෂය, විදේශ විනිමය අනුපාතය, අන්තර්ජාතික වෙළෙඳාම, සංචාරක ව්‍යාපාරය

(iii) - ආර්ථික සානුබලය හා ආයතනික ව්‍යුහය

- නව්‍යතාවයන් හා තාක්ෂණ උපයෝගී කර ගැනීමේ නැඹුරුව
- අධ්‍යාපනය හා පුහුණුව
- ICT යටිතල පහසුකම්

(iv) -ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතය පහළ මට්ටමක පැවතීම.

- මේ හේතුව නිසා අධ්‍යාපන මට්ටම, මානව ප්‍රාග්ධන සම්ප්‍රවේණය පහළ මට්ටමක පවතී.
- පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය උදෙසා වැය කරන අරමුදල් පහළ අගයක් ගැනීම.
- සෘජු ආයෝජන අඩු තාක්ෂණයක් සහිත කර්මාන්ත වෙත වැඩි ගලා ඒමක් පැවතීම හේතුවෙන් මානව ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය අඩු වීම.
- අඩු නිපුණතා සහ අඩු වැටුප් පදනම් කරගත් කාර්මීකරණ ක්‍රියාවලිය නිසා දැනුම් ආර්ථික කේන්ද්‍රීය ආර්ථික වෘද්ධිය කරා නැඹුරුව අඩුවේ.